

Handlingsprogram 2023

Regional plan for det inkluderende Innlandet 2023-2026 (2030)

Innhold

Innledning	2
Hva satser vi på?	3
Kompetanse og livslang læring	3
Fylkessatsinger	3
Distriktssatsinger	6
By- og regionsentersatsinger	7
Arbeidsliv og arbeidsplassutvikling.....	7
Fylkessatsinger	7
Distriktssatsinger	9
By- og regionsentersatsinger	9
Lokalsamfunn, møteplasser og kultur	11
Fylkessatsinger	11
Distriktssatsinger	14
By- og regionsentersatsinger	16
Vedlegg	17

Innledning

Handlingsprogrammet konkretiserer hvordan vi skal nå målene i Regional plan for det inkluderende Innlandet. Dette er synliggjort som større satsinger, og er både nye og igangsatte prosjekter/piloter og programmer som støtter oppunder mål og strategier.

I tillegg er relevante, vedtatte strategier/handlingsprogram for Innlandet, koplet til handlingsprogrammet.

Innlandet er stort og mangfoldig, og handlingsprogrammet søker å speile dette. Målsetningen har vært å gjøre planen mer relevant for alle kommuner og regioner i Innlandet, og å motivere og inspirere til sterkere tverrfaglig samarbeid, også på tvers av forvaltningsnivåer.

Handlingsprogrammet er derfor delt opp i:

- fylkessatsinger
- distriktssatsinger
- by- og regionsentersatsinger

Interkommunale politiske råd har også strategier som kan være relevante for samarbeid om gjennomføring av planen. Det skal jobbes videre for å forankre og iverksette planens handlingsprogram som ses i sammenheng med Interkommunale råd sine strategier og satsinger.

Nye samarbeidsavtaler mellom Innlandet fylkeskommune og hvert av de interkommunale politiske rådene blir lagt til grunn for et forsterket samarbeid og innsats om oppfølging av regional plan.

Hva satser vi på?

Handlingsprogrammet er bygd opp etter planens tre satsingsområder:

- Kompetanse og livslang læring
- Arbeidsliv og arbeidsplassutvikling
- Lokalsamfunn, møteplasser og kultur

Utviklingen av det inkluderende Innlandet skal bygge på visjonen om Innlandet, «Eventyrlige muligheter», som er nedfelt i Innlandsstrategien. Denne visjonen skal vi ha som ledestjerne i arbeidet.

Hovedmålet er:

Innlandet skal være et inkluderende samfunn for alle.

Kompetanse og livslang læring

Mål: I 2030 har Innlandet relevant og tilgjengelig utdanningstilbud som fremmer inkludering og livslang læring for alle.

Fylkessatsinger

K1 Trygt barnehage- og skolemiljø

Gjennom et trygt og godt barnehage- og skolemiljø skal flere ungdommer fullføre og bestå videregående skole i Innlandet. Et kvalitativt godt skole- og barnehagetilbud krever tidlig innsats, samordnede tjenestetilbud og en forankring i lokalsamfunnet gjennom åpen dialog.

Det er behov for å evaluere og samordne ny kunnskap som vi har tilegnet oss gjennom ulike satsinger og prosjekter initiert fra statlige og regionale myndigheter. Erfaringsgrunnlaget kan bidra til å styrke kommunenes arbeid med å fremme et godt oppvekstmiljø, gjerne på tvers av kommunegrensene.

Ansvarlig: Statsforvalteren

Samarbeidspartnere: Kommuner/regioner, skoler og lokalsamfunn, Innlandet fylkeskommune, KS og NAV

Koplinger til andre satsinger: K2 og K3

Prioritering: kort sikt (igangsatt)

K2 Videreutvikle fleksible opplæringsløp for ungdom og voksne i videregående opplæring

Vi skal videreutvikle fleksible og tilpassede opplæringsløp fram mot fagbrev/studiekompetanse for voksne og ungdom. Modulstrukturert opplæring vil være

hovedmodell for voksnes læring. I dette inngår også god karriereveiledning/rådgiving som sentrale verktøy. Samarbeidsavtalen med NAV ligger til grunn for satsingen.

Tilbudsstrukturen i videregående opplæring vektlegger fleksible utdanningsløp og samarbeid mellom videregående opplæring og arbeidslivsorganisasjoner for gode læreplasser i arbeidslivet. Det er igangsatt pilotarbeid i samarbeid med næringslivet. Flexibilitet, aktivitet og læring skal også legge til rette for at innvandrere og flyktninger skal kunne fullføre videregående opplæring (Fullføringsreformen).

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune, Kompetanse og tannhelse

Samarbeidspartnere: Videregående skoler, Karriere Innlandet, NAV, arbeidslivsorganisasjonene

Koplinger til andre satsinger: K5 og A1

Prioritering: kort sikt (igangsatt)

K3 Strategi for fleksibel og desentralisert høyere utdanning med handlingsprogram

Strategiens formål er å øke tilgangen til fleksible utdanningstilbud av høy kvalitet som er tilpasset de ulike behovene arbeidslivet og enkeltmennesker har. Det handler om å styrke samarbeidet mellom aktørene i utdanning og arbeidsliv, bedre koblingen mellom tilbud og etterspørsel og øke tilgangen til fleksible tilbud i Innlandet.

Her må rammebetingelsene bedres gjennom statlig finansiering slik at utdanningsinstitusjonene kan gi gode og relevante studietilbud til arbeidslivet og studentene. Dette behovet fremmes i dialog med sentrale myndigheter.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune, Kompetanse og tannhelse

Samarbeidspartnere: HINN, NTNU, Fagskolen i Innlandet, Karriere Innlandet, Høyskolesentrene i Tynset og Kongsvinger, KS, NAV, Statsforvalteren, interkommunale politiske råd og arbeidslivet

Koplinger til andre satsinger: K7, K8, K10 og A3

Prioritering: kort sikt (igangsatt)

K4 Sikre digital kompetanse

Vi må hindre digitalt utenforskap ved å sikre befolkningen god digital kompetanse gjennom å etablere ordninger for digital kompetanseheving. En satsing vil konkretiseres i dialog med relevante råd og frivillige organisasjoner som kan stå ansvarlig for gjennomføring.

Mulig opplæring kan organiseres slik at dette også kan bli en møteplass på tvers av generasjoner der ungdom med IKT-kompetanse bidrar i opplæring for de som har behov.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune, Kulturavdelingen

Samarbeidspartnere: fylkeskommunale og kommunale råd, frivillige organisasjoner og kommuner

Koplinger til andre satsinger: K10, L5 og L6

Prioritering: lang sikt

K5 a Mangfoldkompetanse og integrering – Kompetanseprogram

Det er et kompetanseprogram for økt kunnskap og forståelse for vårt flerkulturelle samfunn, inkludering og antidiskriminering. Det handler om både innvandrere og flyktninger, nasjonale minoriteter og urfolk.

Det skal legges særlig vekt på kunnskap om nasjonale minoriteter og urfolk i samarbeid med Sametinget, Glåmdalsmuseet, Skogfinsk museum og organisasjonene. Vi må utvikle ulike læringsarenaer, med basis i tilbud fra Oslo-MET for å styrke mangfoldkompetanse og mangfoldledelse. Vi skal formidle og motivere slik at dette programmet tas i bruk både i offentlig og privat virksomhet, og i frivillig organisasjonsliv.

Det skal også utvikles tiltak mot hverdagsrasisme og hatefulle ytringer rettet mot urfolk, minoriteter og andre utsatte grupper. Programmet skal også gi økt kunnskap om inkludering og antidiskriminering i videregående skole med rutiner for oppfølging av elever som opplever diskriminering. Parallelt utvikles økt kunnskap i fylkeskommunen som organisasjon for å forankre arbeidet og utvikle Innlandet som antirasistisk sone. De ansatte skal tilegne seg kunnskap om mangfold og kultur.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune ved samfunnsutviklingsavdelingen, Kompetanse og tannhelse og HR-seksjonen og flerkulturelt råd

Samarbeidspartnere: Kommuner, privat virksomhet, frivillige organisasjoner Oslo Met, Studie- og høyskolesentrene i Innlandet, Sametinget, Glåmdals-museet og Skogfinsk museum

Koplinger til andre satsinger: A1, L2 og L4

Prioritering: kort sikt

K5 b Migrasjon og integrasjon - nettverksbygging og erfaringsutveksling

Integrering handler om aktivt arbeid for å inkludere flyktninger og innvandrere i utdanning, arbeids- og samfunnsnivå. Satsingen innebærer å styrke nettverksbygging, erfaringsutveksling og stimulere til økt samarbeid mellom kommunene og frivillige organisasjoner i integrerings- og bosettingsarbeidet.

Vi må bygge videre på kunnskap og erfaring fra Mathilde-programmet (migrasjon og integrasjon i rurale områder – regionene Nord- Østerdal og Midt-Gudbrandsdal). Vi skal ha samarbeid med Region Dalarna som også er deltakerregion i Mathildeprogrammet.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune ved samfunnsutviklingsavdelingen

Samarbeidspartnere: Kommuner, IPR, flerkulturelt råd, relevante frivillige organisasjoner, og arbeidsliv

Koplinger til andre satsinger: K9 og L4

Prioritering: kort sikt

Distriktssatsinger

K6 Desentralisert kompetanseutvikling hos lærere i barnehage, grunnskole og videregående skole

Desentralisert ordning for kompetanseutvikling i skole (DeKomp) er et samarbeid mellom skoleeier, skoleledere, lærere og universitet- og høyskolesektoren. Dette handler om bedre pedagogisk praksis for å øke læringsutbyttet for den enkelte elev.

Desentralisert kompetanseutvikling omfatter også fylkeskommunal og kommunal voksenopplæring (DekompVO) Dette er et partnerskap mellom fylkeskommunene, nettverk i voksenopplæringen, de enkelte voksenopplæringssentrene og universitets- og høyskolesektoren.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune, Kompetanse og tannhelse, Statsforvalteren, kommunene og voksenopplæringssentrene

Samarbeidspartnere: universitets- og høyskolesektoren

Koplinger til andre satsinger: K3 og A1

Prioritering: kort sikt (igangsatt)

K7 Videreutvikle trainee-ordninger

Vi må få bedre rekruttering til distriktene gjennom å videreutvikle praksisplasser/trainee-ordninger for unge og innvandrere. Samarbeid om å tilby praksisplasser/trainee-ordning også for fagskolekandidater og unge med bachelorgrad.

Vi skal bygge videre på erfaringer fra <http://www.traineeinnlandet.no>. Dette er et tilbud til studentene for å bli kjent med arbeidslivet i regionen.

Ansvarlig: Trainee Innlandet, Interkommunale politiske råd

Samarbeidspartnere: offentlige og private arbeidsgivere, utdanningsinstitusjoner, NAV, NHO og LO

Koplinger til andre satsinger: A1 og A5

Prioritering: lang sikt

K8 Inkludering gjennom deltakelse i sosial aktivitet

Dette handler om å legge til rette for aktivitet for å øke ferdigheter/erfaring for rekruttering til utdanning- og arbeidsliv. Dette handler også om lavterskeltilbud i samarbeid med frivillig sektor, som kan bidra til å skape nye tjenestetilbud og etablering av egen virksomhet for eksempel innenfor kafe/catering.

Ansvarlig: Voksenopplæringsforbundet og andre frivillige organisasjoner, kommuner og arbeidslivet

Samarbeidspartnere: Kommuner, interkommunale politiske råd og NAV

Koplinger til andre satsinger: K4, L5 og L6

Prioritering: kort sikt

By- og regionsentersatsinger

K9 Felles innsats og samarbeid med utdanningsinstitusjonene

Vi må samarbeide og gjøre en felles innsats for å videreutvikle utdanningsinstitusjonene i Innlandet. Dette handler om utdanningstilbud som treffer arbeidskraft- / kompetansebehovet i fylket og sikre universitetsstatus for Høgskolen i Innlandet (HINN) og forsterke NTNU Gjøvik. Arbeidet koples til samarbeidsavtaler med institusjonene.

Ansvarlig: HINN, NTNU i Innlandet

Samarbeidspartnere: Innlandet fylkeskommune ved Kompetanse og tannhelse, Samfunnsutviklingsavdelingen og Næringsavdelingen, Regional partnerskap, Fagskolen i Innlandet, høyskolesentrene i Innlandet, Karriere Innlandet og relevante regionselskaper

Koplinger til andre satsinger: A6 og A9

Prioritering: kort sikt

K10 Læringsarena for spill og data

Vi må utvikle et konsept som kan stimulere unge i utenforskap med spillerfaring til å bruke sin kompetanse og lære data og koding for kvalifisering inn i arbeidslivet. En arena for dette koples til kompetansemiljøet for metavers, virtual reality (VR) og spill på Hamar. Det kan også koples til aktuelle satsinger på e-sport og «gaming-house». IKOM- miljøet på Lillehammer og andre IT-virksomheter er sentrale samarbeidspartnere.

Ansvarlig: Hamarregionen utvikling

Samarbeidspartnere: HINN v/Spillskolen, NTNU, VRINN, Hamar Game Collective, IT-virksomheter, IT-utdanninger og NAV

Koplinger til andre satsinger: A1 og A6

Prioritering: kort sikt

Arbeidsliv og arbeidsplassutvikling

Mål: I 2030 har Innlandet et inkluderende og innovativt arbeidsliv, som sikrer arbeidsdeltakelse og verdiskaping.

Fylkessatsinger

A1 Inkluderende og likestilt arbeidsliv

Vi må utvikle et innlandskonsept for inkluderende og likestilt arbeidsliv med basis i Agdermodellen. Dette kan gi økt rekruttering innen industri, helse eller andre bransjer med behov for arbeidskraft. Det omfatter en sertifiseringsordning for offentlige og private virksomheter for å utvikle en organisasjonskultur som fremmer inkludering og likestilling.

Dette handler samtidig om helhetlig jobbing med mål og innsatsområder, og kunnskapsbasert samarbeid og erfaringsdeling om hvordan skape et inkluderende og likestilt arbeidsliv.

Arbeidet kan knyttes tett til IA-avtalen og arbeids- og rapporteringsplikten i likestillingsloven. Satsingen vil skje i nært samarbeid med Agder fylke, og kan også koble på følgeforskning.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune Kompetanse og tannhelse, Næring og internasjonalt samarbeid og Samfunnsutviklingsavdelingen

Samarbeidspartnere: Kompetanseforum Innlandet, kommuner, interkommunale politiske råd, utdannings- og forskningsinstitusjoner og relevante arbeidslivsaktører

Koplinger til andre satsinger: A1 og A7 og handlingsprogram for de to andre regionale planene

Prioritering: kort sikt

A2 Ny kompetansestrategi

En egen kompetansestrategi for Innlandet, forankret i de tre nye regionale planene for Innlandet, skal bygge på og erstatte Regional plan for kompetanse og arbeidskraft, Hedmark, Regional plan for kompetanse, Oppland og Regional plan for verdiskaping, Oppland.

Arbeidslivet i Innlandet står overfor store kompetanseutfordringer når det gjelder omstilling til det grønne skiftet. Mangel på arbeidskraft innebærer at det er nødvendig å prioritere kompetanse inn mot offentlig og privat virksomhet som er viktige for den nødvendige omstillingen. En kompetansestrategi og et oppdatert kunnskapsgrunnlag vil være viktige verktøy for Kompetanseforum Innlandet.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune Kompetanse og tannhelse, Næring og internasjonalt samarbeid og Samfunnsutviklingsavdelingen

Samarbeidspartnere: Kompetanseforum Innlandet, kommuner, interkommunale politiske råd, utdannings- og forskningsinstitusjoner og relevante arbeidslivsaktører

Koplinger til andre satsinger: A1 og A7 og handlingsprogram for de to andre regionale planene

Prioritering: kort sikt

A3 Andre strategier som følges opp/utvikles - FoUi-strategien og Bioøkonomi-strategien

Strategier som knyttes til ny Regional plan for det inkluderende Innlandet forutsettes å implementere inkluderingsperspektivet når de rulleres eller revideres. Det betyr at et «inkluderende og likestilt arbeidsliv» skal ha fokus for å sikre sosial bærekraft. I Innlandet har mange virksomheter, både offentlige og private, behov for arbeidskraft. Her blir det sentralt å finne gode strategier som inkluderer den arbeidsstyrken som i dag står utenfor.

- FoUi-strategien
- Bioøkonomi-strategien

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune, Næring og internasjonalt samarbeid

Samarbeidspartnere: klyngene i arbeidslivet, forskningsmiljøer, NTNU, HINN, Fagskolen i Innlandet og andre

Koplinger til andre satsinger: A1 og A2

Prioritering: kort sikt

Distriktssatsinger

A4 Kompetanseutvikling i fjellandbruket

Vi må utvikle samarbeid om kompetanseutvikling blant aktører i fjell-landbruket og rekruttering til fjell-landbruket. Hvordan kan fjell-landbruket videreutvikles som inkluderingsarena?

Norsk landbruksrådgivning er sammen med landbruksorganisasjonene sentrale aktører for å skape lavterskel-møteplasser. Det handler om sikkerhet, forebygging og sosialt samvær.

Les mer om [bondens nettverk](#)

A5 Offentlige kompetansearbeidsplasser i distriktene

Mange distriktskommuner strever med rekruttering av fagfolk, særlig innenfor barnehage, skole, helse- og sosial, plan- og teknisk og kulturfeltet. Et styrket samarbeid handler om å skape attraktive arbeidsplasser i distriktene gjennom å videreutvikle interkommunale, faglige samarbeid og nettverk. I tillegg må det satses på systematisk kompetanseutvikling for de ansatte.

Ansvarlig: kommuner og Interkommunale politiske råd

Samarbeidspartnere: Statsforvalteren, Innlandet fylkeskommune, Karriere Innlandet, utdannings- og forskningsinstitusjoner og høyskolesentrene i Innlandet og KS

Koplinger til andre satsinger: K1, K3, K6 og K7

Prioritering: kort sikt

By- og regionsentersatsinger

A6 Samarbeid mellom næringsklynger og kompetanse-/forskningsmiljøene om inkluderende arbeidsliv

Vi må forsterke samarbeidet mellom næringsklynger og kompetanse-/forskningsmiljøene om inkluderende arbeidsliv.

Formålet er å styrke innovasjon og nyskaping med vekt på arbeid for alle grønne arbeidsplasser» og digitalisering i regionene. Gjennom prosjektet Innlandsporteføljen, som drives av Innlandet fylkeskommune i samarbeid med Statsforvalteren i Innlandet og Innovasjon Norge Innlandet, er målet å identifisere grønne og innovative vinnerprosjekter med størst verdiskapingspotensial i Innlandet.

Les mer på innlandsportefoljen.no

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune ved Næring og internasjonalt samarbeid og Regionalt partnerskap

Samarbeidspartnere: Arbeidslivet, HINN, NTNU i Innlandet, Fagskolen i Innlandet, Karriere Innlandet, høyskolesentrene i Innlandet og interkommunale politiske råd og regionale utviklingsselskaper

Koplinger til andre satsinger: A2 og A9

Prioritering: kort sikt

A7 Ung inkludering

Vi må sette i gang et forsknings-, utviklings- og innovasjonsprosjekt for å identifisere modeller og samarbeidsløsninger som fungerer. Dette skal ta utgangspunkt i satsingen Ung inkludering i Kongsvingerregionen.

Det er ønskelig å følge prosjektet og formidle kunnskap og erfaring fra Kongsvingerregionen til andre aktuelle regioner. Vi må utvikle nye metoder i arbeidet med å forebygge og forhindre ungt utenforskap. Dessuten trenger vi kompetansebygging, erfaringsdeling og nettverksbygging på tvers av kommunene.

Ansvarlig: kommunene og interkommunalt politisk råd i Kongsvingerregionen

Samarbeidspartnere: Innlandet fylkeskommune, NAV, HINN samt danske forskere og andre regionale utviklingsselskaper. Statsforvalteren og fylkeskommunen ønsker å følge prosjektet.

Koplinger til andre satsinger: K2, K3 og A1

Prioritering: kort sikt (igangsatt)

A8 Utvikle helårsplattform for møteplass mellom de som er utenfor og arbeidslivet

Det er behov for å tenke nytt for å bedre koblingen mellom de som trenger jobb og de som trenger flere ansatte. Å videreutvikle en felles digital plattform, kan bidra til at arbeidssøkere får bedre oversikt over potensielle arbeidsgivere og omvendt.

Her er det aktuelt å utvikle Arena Innlandet- plattformen. Slik kan en sørge for at arbeidssøkere får lettere tilgang til arbeidslivet. Dette kan redusere barrierene for å ta kontakt, og gi kunnskap om hva som kreves av relevant kompetanse. Denne plattformen bør også ha en engelskspråklig versjon. Det er aktuelt med en pilot i eksempelvis Mjøsregionen.

Ansvarlig: Hamarregionen utvikling

Samarbeidspartnere: Innlandet fylkeskommune, NAV, Elverum-, Gjøvik- og Lillehammerregionene, kan også være relevant for andre kommuner og regioner

Koplinger til andre satsinger: A1, A7, A9 og L13

Prioritering: kort sikt

A9 Campus- og byutvikling for å rekruttere og beholde flere studenter – Gjøvikregionen

Dette er et pilotprosjekt i Gjøvikregionen for å styrke samarbeidet om utviklingen av NTNU Gjøvik og Fagskolen i Innlandet sammen med kommuner, lokalt nærings- og organisasjonsliv.

Vi må utvikle en attraktiv og komplett utdanningsregion gjennom profilering, boligutvikling og student- og bedriftsrekruttering. Målet er økt attraktivitet og tilknytning til regionen for studentene gjennom ulike tiltak knyttet til dialog og kommunikasjon, møteplasser og arenaer, praksisplasser, studentoppgaver og ulike tilbud. Målet er å utvikle modeller for samarbeid som kan stimulere andre campus, kommuner og regioner i Innlandet til tilsvarende satsing.

Ansvarlig: Gjøvikregionen (interkommunalt politisk råd), Regionalt partnerskap

Samarbeidspartnere: NTNU, HINN, Fagskolen i Innlandet, arbeidslivet, arbeidslivet, kommunene og Innlandet fylkeskommune

Koplinger til andre satsinger: A1, A2 og A6

Prioritering: kort sikt

Lokalsamfunn, møteplasser og kultur

Mål: I 2030 har Innlandet attraktive, tilgjengelige og bærekraftige byer og lokalsamfunn for alle.

Fylkessatsinger

L1 Bolig for Velferd Innlandet

Dette er et samarbeid på velferdsområdet, hvor boligsosialt arbeid og innsatsen mot barn, unge og barnefamilier sees i sammenheng. Boligsosialt arbeid retter seg mot kommunens helhetlige boligpolitikk, planarbeid og organisering.

Det handler om å skaffe bolig for vanskeligstilte og ulike oppfølgings-tjenester som jobber for bolig på individnivå. Behovet er forsterket gjennom økt mottak av flyktninger. Det tilbys bistand til kartlegging, veiledning og erfaringsdeling mellom kommunene via tema- og fagnettverk samt kunnskapssamlinger.

Ansvarlig: Statsforvalteren

Samarbeidspartnere: Innlandet fylkeskommune ved Samfunnsutviklingsavdeling, Husbanken Øst, NAV og kommunene

Koplinger til andre satsinger: L9, L10 og L11

Prioritering: kort sikt

L2 Medvirkning og demokrati

Medvirkning i kommunenes plan- og utviklingsarbeid er både nødvendig og lovpålagt. Kommunale og interkommunale råd er sentrale i dette arbeidet, eksempelvis ungdomsråd, flerkulturelle råd, eldreråd og råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

En satsing for å styrke arbeidet i de lokale og interkommunale rådene handler om kompetanseutvikling både for sekretariat og rådsmedlemmer. De fylkeskommunale rådene vil ta en rolle og å bidra til inspirasjon, kunnskaps- og erfaringsdeling, samt nettverksbygging på tvers av kommunegrensene og mellom forvaltningsnivåene.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune ved fylkeskommunale råd og Ungdommens fylkesting ved fylkeskommunens sekretariat

Samarbeidspartnere: kommunene, interkommunale politisk råd, Statsforvalteren og KS

Koplinger til andre satsinger: L3, L5, L6, L7, L9, L10, L11 og L14

Prioritering: kort sikt

L3 Regionale ungdomssatsinger

Regionale ungdomssatsinger skal gi gode fritidstilbud på tvers av kommunegrenser, for og med ungdom. Satsingene er tverrfaglige, og de fungerer som nettverksbyggere på ungdomsfeltet i kommunene og regionene gjennom sentrale samarbeidspartnere.

Satsingene er ulikt organisert og tilpasset regionale forhold, og ungdomsmedvirkning er høyt prioritert. Det er fem eksisterende satsinger i den vestlige delen av Innlandet, og ordningen rulles ut i den østlige delen av Innlandet i løpet av 2023. Satsingene støttes av fylkeskommunen gjennom 3-årige avtaler 2023-2025.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune ved kulturavdelingen

Samarbeidspartnere: Kommuner, interkommunale politiske råd, og frivillige organisasjoner

Koplinger til andre satsinger: L5, L13 og Kulturstrategi for Innlandet fylkeskommune

Prioritering: kort sikt (igangsatt)

L4 Flerkulturelt kunnskaps- og kompetansesenter

Vi må styrke Glomdalsmuseet som kompetanse- og formidlingssenter for urfolk, nasjonale minoriteter og kulturelt mangfold for hele Innlandet.

Vi skal videreutvikle nettverk og samarbeid med andre museer og kulturinstitusjoner om formidling av det flerkulturelle Innlandet. Det utarbeides et formidlingsprogram om urfolk, nasjonale minoriteter og kulturelt mangfold knyttet til Sannhets- og forsoningskommisjonens utredning som legges fram som en NOU-2023. Dette handler om kunnskapsformidling, utstillinger, foredrag og læringsplattformer. Et forprosjekt skal avklare rammer for arbeidet, samarbeidsparter og ressursbehov.

Ansvarlig: Glomdalsmuseet

Samarbeidspartnere: Innlandet fylkeskommune, Skogfinsk museum, Blokkodden, Sametinget, HINN og frivillige organisasjoner

Koplinger til andre satsinger: K5

Prioritering: kort sikt

L5 Frivillighet i Innlandet (Frivillighetsstrategi for Innlandet)

Vi må utvikle en helhetlig status og satsing som gir retning og mål for frivillig sektor i Innlandet, og som forsterker de frivillige organisasjonenes betydning gjennom regionale nettverk og gode rammebetingelser.

Eldre er ofte en ressurssterk gruppe som sammen med deltidsinnbyggerne kan mobiliseres. Satsingen skal tydeliggjøre hvordan frivillig sektor kan bli mer inkluderende og skape

møteplasser på tvers av generasjoner. Vi må lage modeller for samarbeid og ressursutnyttelse mellom private, offentlige og frivillige organisasjoner. Satsingen følges av et tilrettelagt FoU-arbeid.

Formålet er kunnskaps- og kompetanseutvikling innen kulturfeltet og frivillig sektor som arena for inkludering. Vi må viderefremme erfaring og kompetanse fra tiltak i Program for folkehelsearbeid i kommunene i Innlandet som har samarbeid med frivillige aktører.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune ved Kulturavdelingen

Samarbeidspartnere: frivillige organisasjoner, kommuner, interkommunale politiske råd og forskningsinstitusjoner

Koplinger til andre satsinger: K5, L6 og Kulturstrategi for Innlandet fylkeskommune

Prioritering: kort sikt

L6 Strategi for livskvalitet i Innlandet

Vi må utvikle en strategi som gir mål og retning for det systematiske folkehelsearbeidet. Strategien tar utgangspunkt i Innlandet fylkeskommunes mål om å redusere sosial ulikhet i helse i befolkningen og øke befolkningens livskvalitet. Den skal belyse hvordan livskvalitet kan være et mål på samfunnsutviklingen og vurdere om det skal utarbeides et livskvalitetsbudsjett.

Strategien skal bidra til et samfunn der flest mulig opplever god livskvalitet. Arbeidet er tverrsektorielt og skal erstatte Folkehelsestrategi for tidligere Hedmark og Regional plan for folkehelse i tidligere Oppland.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune ved samfunnsutviklingsavdelingen i samarbeid med andre avdelinger

Samarbeidspartnere: kommunene, Statsforvalteren, KS, NAV og relevante frivillige organisasjoner

Koplinger til andre satsinger: L5 og L7, samt Kulturstrategi for Innlandet fylkeskommune

Prioritering: kort sikt

L7 Innlandet universelt utformet 2030

Vi må utvikle fornyet strategi og satsing for å sikre universell utforming både innenfor fylkeskommunens egne ansvarsområder og gjennom bidrag som samfunnsutvikler til utviklingen av Innlandssamfunnet. Dette må koples til kommunenes plan- og utviklingsarbeid gjennom veiledning, dialog og ulike tiltak og tilskudds-ordninger.

Satsingen handler om tilgjengelighet og mulighet for alle til å delta innenfor:

- kompetanse og livslang læring
- arbeidsliv og arbeidsplassutvikling
- lokalsamfunn, møteplasser og kultur

- universelle reiselivsdestinasjoner (for eksempel samarbeidet om utvikling av Beitostølen)

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune ved samfunnsutviklingsavdelingen

Samarbeidspartnere: fylkeskommunale råd, Statsforvalteren, relevante frivillige organisasjoner, kommuner, næringsliv og forsknings- og kompetansemiljøer

Koplinger til andre satsinger: L1, L6, L9, L11, Kulturstrategi for Innlandet fylkeskommune og Mobilitetsstrategien

Prioritering: kort sikt

L8 Andre strategier og handlingsplaner som følges opp

Følgende strategier og handlingsplaner relevante oppfølgingspunkter for å forsterke inkludering og tilgjengelighet:

Mobilitetsstrategi for Innlandet 2021–2030

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune, Samferdselsavdelingen

Handlingsplan for fylkeskommunens kollektivtransport 2023–2026

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune, Samferdselsavdelingen

Handlingsprogram for fylkesveger 2022-2025

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune, Samferdselsavdelingen

Kulturstrategi for Innlandet fylkeskommune

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune, Kulturavdelingen

Bredbånd i hele Innlandet – offentlig støtte til bredbåndutbygging

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune, Næring og internasjonalt samarbeid

Distriktssatsinger

L9 «Tett på – 2030» - Distriktsutvikling i Innlandet

Prosjektet Tett på 2030 er en bred distriktssatsing for bosetting, kompetanse, verdiskaping og gode lokalsamfunn i distriktskommuner. Arbeidet har som mål å gi innhold til regjeringens varslede satsing på distriktpolitikk.

Det skal bidra til større samskaping mellom arbeidsliv, lokalsamfunn og offentlige instanser, og omfatter regionene Valdres, Nord-Gudbrandsdal, Nord-Østerdal og Sør-Østerdal inkludert Solør-kommunene (unntatt Elverum). Satsingen skal gi retning for en ny distriktssatsing, og skal i 2026 evalueres og utvides til å omfatte de andre distriktskommunene i Innlandet.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune ved samfunnsutviklingsavdelingen

Samarbeidspartnere: kommuner, interkommunale politiske råd, andre fylkeskommuner (Trøndelag), Distriktssenteret, FoU-miljø

Koplinger til andre satsinger: A4, L11 og L12

Prioritering: kort sikt (igangsatt)

L10 Attraktive kommunesentre i distriktene

Dette er en satsing som skal legge til rette for økt attraktivitet for kommunesentre, både som bosted, for arbeidsplasser og besøkende. Det kan blant annet handle om sentrumsopprusting, boligutvikling, møteplasser og friluft- og aktivitetsområder, lokal kultur og kulturarv, service- og arbeidsplasser.

Arbeidsprosessene krever bred involvering og medvirkning for å sikre deltakelse, eierskap og inkludering. Dette skjer gjennom tilførsel av ressurser og kompetanse, gjennom en tilskuddsordning som styrker distriktskommuners evne til å drive lokalt stedsutviklingsarbeid. Fylkeskommunal tverrfaglig veiledning er også viktig i arbeidet.

Ansvarlig: Innlandet fylke ved samfunnsutviklingsavdelingen i samarbeid med kommunene og relevante lokale samfunnsaktører

Samarbeidspartnere: flere avdelinger i Innlandet fylkeskommune, Distriktssenteret

Koplinger til andre satsinger: L1, L6, L7 og L11

Prioritering: kort sikt (igangsatt)

L11 Boligutvikling i distriktene

Prosjektet skal stimulere til utvikling av et godt og variert boligtilbud i kommuner med svake boligmarkeder. Det trengs boliger til en aldrende befolkning og rekruttering av arbeidskraft både gjennom nybygging og oppgradering av eldre bygningsmasse. Helhetlig lokal boligpolitikk forankret i kommunenes planverk og økt samarbeid mellom offentlig og privat sektor om realisering av boliger, er nødvendig.

Oppstart skjer i Valdres- og Nord-Østerdalregionene med utvikling av regionalt og interkommunalt samarbeid, kompetansebygging, erfaringsutveksling og bidrag til realisering av prosjekter. Arbeidet evalueres i 2024 og vurderes utvidet til flere distriktskommuner.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune, Samfunnsutviklingsavdelingen

Samarbeidspartnere: Husbanken, Statsforvalteren, kommunene i Valdres og Nord-Østerdal

Koplinger til andre satsinger: L1 og L9

Prioritering: kort sikt (igangsatt)

L12 Nærbutikken som møteplass/velferdssentral i små lokalsamfunn

Dette er et program for å stimulere til videreutvikling av butikken i små lokalsamfunn i et samarbeid mellom bedrift, lokalsamfunn og kommune. Intensjonen er å skape en møteplass med tilleggstjenester både for innbyggere, deltidsinnbyggere og gjester besøkende.

Dette vil kunne være relevant for lokalsamfunn i hele fylket, ikke bare definerte distriktskommuner. Erfaringer fra Merkur-programmet legges til grunn.

[Artikkel fra distriktssenteret.no](https://www.innlandet.no/distriktssenteret)

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune ved samfunnsutviklingsavdelingen

Samarbeidspartnere: næringsliv, kommuner, Merkur-programmet, Distriktssenteret

Koplinger til andre satsinger: L9

Prioritering: kort sikt

By- og regionsentersatsinger

L13 Mjøsby samarbeidet

Samarbeidet om utvikling av Mjøsbyen gjennom areal- og transportstrategien skal gi en mer konkurransedyktig og bærekraftig region som motor for Innlandet.

En viktig del av arbeidet med å skape attraktive byer og tettsteder, er knyttet til arbeidsplassutvikling, rekruttering og inkludering. Mjøsbyen som samarbeidsarena kan nyttes til et slikt arbeid på tvers av kommuner, bransjer og næringsliv.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune (sekretariat)

Samarbeidspartnere: 11 samarbeidskommuner, arbeidslivet, Statsforvalteren, Statens vegvesen, Jernbanedirektoratet

Koplinger til andre satsinger: A6, A9 og A10

Prioritering: kort sikt (igangsatt)

L14 By- og regionsentre som inkluderingsarenaer

Vi må styrke og videreutvikle by- og regionsentrene og deres interaksjon med omkringliggende lokalsamfunn. Regionsentrene Tynset, Otta, Fagernes, Vinstra og Kongsvinger er viktige for sosial bærekraft og inkludering i Innlandet. Det er her vi finner et større tilbud; -skoler, høgskole- og karrierearenaer, konsentrasjon av arbeidsplasser/faglige klynger, service og kultur- og fritidstilbud.

Regionale flerbruksanlegg, friluftsområder, møteplasser og arrangement er en del av denne satsingen. Dette er viktig fysisk og sosial infrastruktur som sikrer deltakelse og inkludering. Det kan være aktuelt å kople dette til samarbeidet til byenes og regionsentrenes areal- og transportstrategier.

Ansvarlig: Innlandet fylkeskommune ved samfunnsutviklingsavdelingen og regionsenterkommunene

Samarbeidspartnere: arbeidslivet, utdanningsinstitusjoner, interkommunal politiske råd

Koplinger til andre satsinger: L2 og L3

Prioritering: kort sikt

Vedlegg

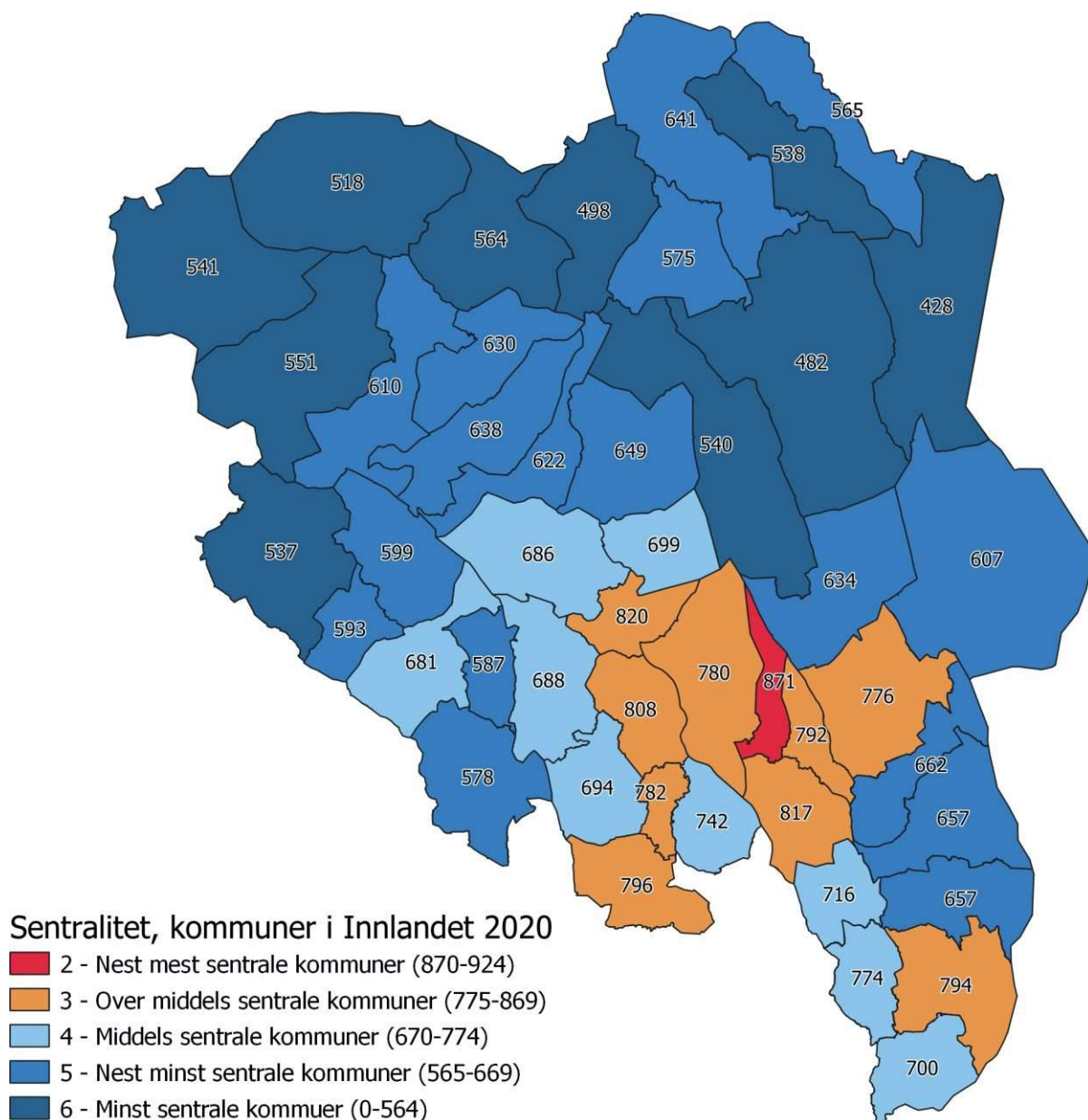
Vedlegg 1: sentralitetsklasser for kommunene i Innlandet

Sentralitetsklasser er definert i [NOU 2020: 12 Arbeidslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn](#).

Sentralitet er en viktig forklaringsfaktor for forståelsen av distrikts- og regionalutvikling og er derfor også en viktig del i de vanligste distrikts- og regionalpolitiske analysemodellene.

Her defineres seks klasser fra 1 (mest sentrale kommuner) til 6 (minst sentrale kommuner). Tallene i kartet refererer til en indeks for sentralitet fra 0 til 1000.

Les mer om [standard for sentralitet på ssb.no](#)

Kommunene i Innlandet fordelt på sentralitetsklasse:

2 (nest mest sentral): Hamar

3 (over middels sentral): Elverum, Gjøvik, Gran, Kongsvinger, Lillehammer, Løten, Ringsaker, Stange, Vestre Toten

4 (middels sentral): Eidskog, Gausdal, Nord-Aurdal, Nord-Odal, Nordre Land, Sør-Odal, Søndre Land, Østre Toten, Søndre Land

5 (nest minst sentral): Alvdal, Etnedal, Grue, Os, Nord-Fron, Ringebu, Sel, Sør-Aurdal, Sør-Fron, Trysil, Tynset, Vestre Slidre, Vågå, Våler, Øystre Slidre, Åmot, Åsnes

6 (minst sentral): Dovre, Engerdal, Folldal, Lesja, Lom, Rendalen, Skjåk, Stor-Elvdal, Tolga, Vang

Vedlegg 2: Innlandets regioninndeling

Handlingsprogrammet spisses mot de ti regionene i Innlandet.

Fordeler med regional spissing av handlingsprogrammet:

- Mange samarbeidskonstellasjoner og nettverk eksisterer allerede. Dette gjelder blant annet de interkommunale politiske rådene (IPR).
- Handlingsprogrammets satsinger kan spille på dynamikken mellom regionsenterkommunen og distriktskommunene rundt.

Innlandet
fylkeskommune